

Dr. Nádas Zoltán:

A kenyér csodája

Jó magyar népünk úgy tartja, hogy Péter-Pálkor megszakad a búza töve. Hamarosan pendül is a kasza. Napbarnított, izmos legények vágják a rendet. Egymás mellett hatosával, nyolcasával. Együtt lendül a karjuk, együtt villan a szemük és dobog a szívük. Mintha az egy magyar gondolatnak és szent akarásnak megtöbbszöröződött, nyomatékos kifejezői lennének. Nyomukban pedig ott járnak a marokszedő leányok. A magyar erő s a magyar jóság, amelyet ezer év óta megszentel Isten kegyelme.

A kenyér útja azonban itt nem áll meg. Ahogy a szántó-vető beléje hintette gondját és reményét, ugyanúgy fordul egyet az élet kereke, amikor a határban felsír a cséplőgép vagy a szekér viszi a malomba a tiszta búzát. Az életsugárzó csoda aztán villan tovább mint az elektromos áram. A megtömött zsákokra rámosolyog az olajoskabátú és szénportól fekete-arcú mozdonyvezető s viszi a hófehér lisztet rendeltetési helyére, hogy kora hajnalban vidám péklegények nótaszóval kenyeret és süteményt gyúrjanak belőle. A játékos pékinas pedig hatalmas kosarával kerékpárjára pattanva, akrobata-mutatványokkal repíti a jó meleg zsemlyét a háziasszony ajtaja elé, hogy amikor felkel a család és reggelihez ül, ott legyen az asztalán az Isten áldása: a jó magyar kenyér.

Hány embert kapcsol össze a kenyér. Anélkül, hogy tudna egymásról a barázdákat tipró földműves és a párnázott ajtóknak mögött dolgozó államtitkár, *társadalomba szervezi őket a kenyér!* Milliók és milliók dolgoznak érte. Az egyik millió látszólag magáért a kenyérért, a többi pedig azért, hogy az előbbieknél munkája ne legyen meddő, hiábavaló. Ha ugyanis az orvos nem venné fel a harcot a betegségekkel szemben, a mérnök nem állna ki a természet csapásai ellen és Isten szolgája nem öntene hitet, reményt és szeretetet az emberi szívekbe, aligha lehetne termelő munkáról beszélni s a

Hún Sándor: Munkára.

természet vadságában és az emberi önzésben elsikkadna a kenyér csodája.

Az éremnek azonban másik oldala is van. Bármily szépen is hangzik, hogy a kenyér társadalommá szervezi az embereket, az is igaz, hogy egymással szemben harcba is állítja. A kenyérért küzd az ember s ez a küzdelem néha olyan erős, olyan elszánt, hogy akárhányszor kiméretlenül keresztülgázol mindenkin.

Amikor a munkapiac alkudozóinál egyeseket félreállítanak és sorsukra bíznak, tulajdonképpen a kenyérharc áldozataivá teszik őket. Amikor a hivatalnok előléptetése érdekében mindenáron társai elé akar jutni és célja eléréséhez talán még az intrikától sem riad vissza, akkor emberek között érdekellentétet, irigy-

séget, sőt nem egyszer gyűlöletet, megint csak a kenyérért való küzdelem ébreszt.

Az emberi lélek azonban különösen van megteremtve. Nincs az a nehézség, nincs az a sötét gondolat, amely az örök embert végérvényesen meg tudná torpantani és örök tétlenségre tudná kárhoztatni. Ha bizonyos vonatkozásokban látja is az élet csődjét, valami megmagyarázhatatlan és ezzel együtt kiirt-hatatlan optimizmus, életigenlés hajtja újabb és újabb vonatkozások felé. Ugyanígy, amikor az ember rádöbben az életnek a kenyér síkján való megoldhatatlanságára, feljebb tör és reményeit a *szellemi élet területén* sugározza szét. Keresi az igazságot, a magasabbrendű gondolatokat, érzéseket és szentül meg van győződve arról, hogy rátalált az élet nyitjára.

Való igaz, hogy a szellemi élet jóval nagyobb kört sugároz be a megoldás reményével, mint az anyagi. Egyszerű és világos magyarázatát adja ennek az a jelenség, hogy pl. tíz pengőt két részre osztva a legnemesebb formában is önmagunkat rövidítjük meg, míg magasabbrendű gondolatainkat és érzéseinket mások között széthintve, ugyanazokat elmélyültebben és áttüzesedett lélekkel éljük meg. Hasonló eljárás az anyagot csökkenti, a szellemet pedig gazdagítja!

Ha nyilvánvalóvá is lesz ebből, hogy a szellem magasabbrendű az anyagnál és jóval alkalmasabb az emberi kérdések megoldására, mindazáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy az élet legteljesebb magyarázatát még sem tudja nekünk megadni. Az emberi elme áttörhet a filozófia nehézségein. Nagyszerű vívmányokkal szolgálhat a természettudományok területén és felkutathatja a letűnt idők titkait, mindazáltal megoldatlan kérdései jóval nagyobb súllyal esnek latba, mint gyérszámú eredményei.

Pedagógiánk tökéletes s a nevelés mégis váltságokkal küzd. A szívoperációk és hormonátültetések korát éljük s egy náthát mégsem tud meggyógyítani az egész orvostudomány. A szellemnek nemcsak lehetőségei, hanem korlátai is vannak.

Az élet ígézetében fáradhatatlanul küzdő ember, ha következetesen keresi a további lehetőségeket, el kell jutnia az emberi szellem további beteljesüléséhez: *az isteni kegyelemhez*. Ez az, amelyik lehetővé teszi az emberi szívek és lelkek televény talajába, mindent átjáró erejével *közös gondolatokat és érzéseket hoz ki a leg-egyszerűbb és legműveltebb emberből*. Az isteni kegyelem az, amelyik egy sajátságos, de mindenestre magasabbrendű embertípust tud megalkotni. Embertípust, amelynek tökéletes értékelése és kultúrája van. Embertípust, amely életközösségre tud jutni családban, munkában és társadalomban.

Itt aztán megismétlődik a kenyér csodája. Amit nem tud elérni a legáldottabb földi kenyér sem; amihez nem tud táplálékot nyújtani a magasabbrendű kenyér: a szellem éltető

ereje sem, — ott megoldást tud adni mindenre maradéktalanul az Oltáriszentség sugárzó bölcsesége és jósága: Isten kenyérének a csodája! Ez a kenyér valóban éltet és egyéforraszt.

A szerencsétlen sorsú magyar költő, Ady Endre egyik költeményében megrázó leírását adja elképzelt öngyilkosságának:

Jön a halálgép muzsikálva. Előtte tíz-tizenöt méterrel csattognak és reszketnek a sínek — s amikor a szerencsétlen ember a halálkerék alá kerül, kezei görcsösen kapaszkodnak a küllőkbe, forró olaj freccsen az arcába, egy sikoltás — és vége az életének. Jön a halálgép muzsikálva.

Van azonban az életnek is kereke. Itt a kerékagy az Oltáriszentség hófehér korongja. Küllői a kegyelemnek szétsugárzó erővonalai. Az emberek ezeken a küllőkön helyezkednek el. Minél távolabb vannak az Oltáriszentségtől, Krisztustól, annál távolabb vannak egymástól is. Minél közelebb jutnak a kerékagyhoz: Istenhez, — annál közelebb jutnak egymáshoz is. Emberek őszintén, lelkük egész fényével és melegével családban, munkaközösségben, társadalomban csakis az Oltáriszentségen át tudnak találkozni. Ez a kenyér igazi és legnagyobb csodája!

Ime, az Anyám!

(Karrer Ottó Máté-evangéliumi elmélkedései nyomán.)

A Máté-evangélium előző komor fejezetének hatásos ellentéte, az evangélistának következő elbeszélése. Ez egyike ama gyönyörű vigasztaló ellenképletnek, melyet Máté mindig akkor szeret bemutatni, amikor a láthatáron vésztojó, sötét fellegek gyülekeznek. Lehet, azért teszi ezt, hogy kissé elfeledtesse a közelgő, végzetesen fenyegető jövőt és így lelkileg megpihentessen...

...Amíg a hamis vágányba csábított népnek útja, mindjobban és jobban elkanyarodott a felkínált üdvösség céljától, addig az Úr hívei: tanítványai és első követői mindinkább közelebb férkőztek Mesterük szívéhez és az Úr viszonya az Ő «kicsi nyájához» napról-napra bensőbb lett! És éppen a világ ádáz gyűlölete, — mely a Mesterrel együtt híveit is üldözi, — eredményezte azt, hogy a kis csoport tagjai, szív- és szellemközösségbe forrtak össze az Úrral, de egymás között is, és úgyszólván lelkivé váltak az új, egyelőre még embrionális közösségnek (ekklésiának). Jézust «Uruknak és Mesterüknek» szólítják, de azért testvérei is — és miként a tanítványok ország-világ színe előtt az Úrhoz tartozónak vallják magukat, úgy az Úr is irántuk táplált szeretetét és hűségét, — hogy ne mondjuk háláját — beváltja majdan a mennyei Atya és széles e világ előtt.

Valószínűleg még a zsidó-vita napján, amikor Jézus egy ház zsúfolásig megtelt termében — híveitől és üdvre szomjazókkal körülrajongva — oktató és szent buzgóságában enni és inni is elfeledkezett (lásd Márk 3, 20), egyszerre csak «anyja és